

ETNO re:WITALIZACJE 4.0

Program interaktywnego przedsięwzięcia nakierowany był na poszukiwanie źródeł tożsamości mieszkańców Koluszek i Kutna, które rozwijały się dzięki wspólnemu zaangażowaniu Polaków, Niemców, Żydów i Rosjan. Angażujące zajęcia miały na celu unaocznienie uczestnikom ciągłości czterech kultur z uwzględnieniem religii, obrzędowości, architektury, muzyki, języka i sztuki również sakralnej oraz sepulkralnej.

Co scala kulturę? Co cementuje jej ciągłość? Jaki wpływ na mieszkańców województwa łódzkiego miało wielowiekowe sąsiedztwo z wyznawcami judaizmu, prawosławia i ewangelikami? Na te i wiele innych pytań w trakcie zajęć, a także koncertów odpowiadali duchowni, muzycy, artyści, archeolodzy, muzealnicy.

Porównanie architektury świątyń, cmentarzy, budynków użyteczności publicznej, języka, tradycji kulturowej i obrzędowej wskazało na charakter nacji manifestujący się między innymi w ten sposób. Był to początek rozmowy o kulturach, które pozostawiły Polakom nowe rozwiązania techniczne, zwyczaje kulinarne i zwroty językowe. W trakcie warsztatów graffiti analiza sztuki nagrobnej pozwoliła uczestnikom odnieść się do zdobień kamieniarskich oraz nawiązywać do tradycyjnej sztuki i wycinanki żydowskiej przez wykonanie szablonu i odbicie go za pomocą spreju. Dla organizatorów bardzo ważne było podniesienie u odbiorców kompetencji krytycznego i refleksyjnego odczytywania dzieł kultury poprzez kontakt ze sztuką dawną, ale i nowoczesną, której autorami są artyści wywodzący się z czterech kultur.

W Koluszkach i w Kutnie odbyły się dwa koncerty muzyki sakralnej i liturgicznej. Pierwszy przybliżył muzykę żydowską i wzbogacony był opowieścią o tradycji narodu wybranego „Sziro szir laszalom” – „Śpiewajcie pieśni o pokoju”. Wystąpił w nim Symcha Keller przy akompaniamencie Pawła Stępnika. Drugi „Oblicza sacrum” stał się podróżą przez wieki, kontynenty i różne tradycje religijne dzięki Annie Krysztofiak – śpiew, wirginał, clavisimbalum, flet xiao i Justynie Młynarczyk grającej na violi da gamba.

Podsumowaniem projektu są aplikacje na urządzenia mobilne umieszczone w serwisie Google Play opowiadające o kulturze materialnej Żydów, Niemców i Rosjan mieszkających w Koluszkach i Kutnie, ponadto materiały zamieszczone na stronie projektu będą dostępne na zasadach wolnych licencji CC BY-SA 3.0.

Kutno:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=precz.guide.etnorewitalizacjekutno>

Koluszki:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=precz.guide.etnorewitalizacjekoluszki>

Projekt przyczynił się do wzmocnienia patriotyzmu lokalnego dzięki ukierunkowaniu na poznanie historii i wielokulturowej tożsamości Kutna i Koluszek. Zajęcia prowadziły uczestników przez meandry czterech kultur od czerwca do połowy października 2025 r.

[www etno-rewitalizacje.lodzjews.org](http://www.etno-rewitalizacje.lodzjews.org)